

Identificatieplicht

Als burger dient u zich op verzoek van de overheid te kunnen identificeren.
In dit informatieblad kunt u lezen wat dat inhoudt.

In dit informatieblad

Iedereen moet zich kunnen identificeren **1**

Zorg dat u altijd een geldig identiteitsbewijs bij u hebt **1**

Wie mag u naar uw identiteitsbewijs vragen? **2**

En wie mag dat niet? **2**

Met welke identiteitsbewijzen kunt u zich identificeren? **2**

Hoe komt u in het bezit van een geldig identiteitsbewijs? **3**

Paspoort en identiteitskaart, onmisbaar voor het buitenland **3**

Wat moet u doen als u uw identiteitsbewijs kwijt bent? **3**

Op tijd aanvragen **3**

Andere identificatieverplichtingen **3**

Uw rijbewijs is niet altijd een geldig identiteitsbewijs **4**

In welke situatie is welk identiteitsbewijs toegestaan? **4**

Hebt u klachten over politie of toezichthouder? **4**

Hebt u vragen of wilt u meer informatie? **4**

1. Iedereen moet zich kunnen identificeren

Iedereen van 14 jaar en ouder moet een geldig identiteitsbewijs kunnen tonen, als de overheid dat vraagt. Want als iedereen kan laten zien wie hij is, kunnen de politie en de toezichthouders hun werk beter doen.

In dit informatieblad leest u meer over de identificatieplicht en over de identiteitsbewijzen die u kunt gebruiken. Ook wordt beschreven hoe u een identiteitsbewijs kunt aanvragen.

2. Zorg dat u altijd een geldig identiteitsbewijs bij u hebt

Iedereen van 14 jaar of ouder moet zich kunnen identificeren

Iedereen vanaf 14 jaar moet een geldig identiteitsbewijs kunnen tonen als de politie of een toezichthouder bij de uitoefening van zijn taak daarom vraagt. Met deze maatregel beoogt de overheid de veiligheid te vergroten, de aanpak van criminaliteit te versterken en overlast te verminderen.

Omdat met de identificatieplicht eenvoudig kan worden gecontroleerd of de gegevens die iemand opgeeft juist zijn, kan de politie makkelijker en sneller haar werk doen.

U moet uw identiteitsbewijs laten zien als de politie of een toezichthouder bij de uitoefening van zijn taak daarom vraagt. Dat kan alleen als u het document bij u hebt. Als u geen identiteitsbewijs kunt laten zien, loopt u het risico dat u mee moet naar het politiebureau. Daar wordt dan uw identiteit gecontroleerd. Ook kunt u een boete krijgen voor het niet kunnen tonen van een identiteitsbewijs.

Identificatieplicht kinderen in openbaar vervoer en zorg

In het openbaar vervoer geldt een identificatieplicht vanaf 12 jaar. Ouders moeten voor hun kinderen een geldig legitimatiebewijs hebben als ze naar een zorgverlener gaan. Anders dan de algemene identificatieplicht is er in de zorg geen leeftijdsgrens. De identificatieplicht geldt vanaf de geboorte.

3. Wie mag u naar uw identiteitsbewijs vragen?

De politie en de marechaussee mogen u naar uw identiteitsbewijs vragen als zij hun taak uitoefenen. Ook toezichthouders mogen dat. Toezichthouders zijn ambtenaren die de naleving van bepaalde wetten controleren, bijvoorbeeld boswachters, belastinginspecteurs en milieu-inspecteurs.

Maar zij mogen u alleen naar uw identiteitsbewijs vragen als daar een reden voor is. Iedere toezichthouder moet zich daarnaast bij zijn eigen werkgebied houden. Enkele voorbeelden.

De politie kan u om uw identiteitsbewijs vragen als zij hun taak uitoefenen. Bijvoorbeeld bij verkeersovertredingen, het opsporen van strafbare feiten, het verhoren van getuigen van een ongeluk en bij het handhaven van de openbare orde. De politie wil ook weten wie u bent als u slachtoffer bent van een ongeval of misdrijf.

Een boswachter mag u om uw identiteitsbewijs vragen als u planten of dieren meeneemt uit een natuurgebied. Of voor de handhaving van een aanlijngebod voor honden.

Een inspecteur van de arbeidsinspectie wil ter bestrijding van illegale arbeid weten wie u bent als u wordt aangetroffen op een werkplek.

Een milieu-inspecteur vraagt uw identiteitsbewijs als hij vermoedt dat u olie in het water laat lopen of op het riool loost.

Een reinigingscontroleur mag bij het toezicht op het juist aanbieden van vuilnis uw identiteit controleren.

4. En wie mag dat niet?

Personeelsleden van beveiligingsbedrijven - bijvoorbeeld van winkels en instellingen - zijn geen toezichthouder zoals hierboven is beschreven. Zij kunnen u niet op grond van de wet op de identificatieplicht vragen dat u zich identificeert. Zij mogen wel aan bezoekers

vragen om zich vrijwillig te identificeren, bijvoorbeeld in verband met de beveiliging van het pand of de huisregels van de winkel. U bent dan niet verplicht om uw identiteitsbewijs te tonen. Al kan dat wel betekenen dat u het pand niet in mag.

Soms vragen verhuurbedrijven van auto's, (bouw)gereedschap of telefoons bij het afsluiten van de overeenkomst of het abonnement om een kopie van uw identiteitsbewijs. Ook hier gaat het om vrijwillige identificatie. U kunt weigeren, maar het bedrijf hoeft u dan niet de gevraagde dienst te verlenen. Wel is het raadzaam dat u in deze situaties uw burgerservicenummer op de kopie van het identiteitsbewijs doorstreept of onleesbaar maakt. Schrijf groot op de kopie dat het een kopie is, voor wie de kopie is bedoeld en de datum. Of u kunt met een smartphone in de KopieID app, die de overheid heeft ontwikkeld, een veilige kopie maken van uw identiteitsbewijs. Dit voorkomt dat het document gebruikt kan worden bij identiteitsfraude. Overigens: mocht uw identiteitsbewijs of de gegevens daarop toch gebruikt zijn voor identiteitsfraude, dan kunt u terecht bij het Centraal Meldpunt Identiteitsfraude en -fouten (CMI).

5. Met welke identiteitsbewijzen kunt u zich identificeren?

U kunt zich alléén identificeren met een geldig paspoort, een geldige Nederlandse identiteitskaart, een geldig vreemdelingendocument en een geldig rijbewijs. Een noodpaspoort of een laissez passer is geen geldig identiteitsbewijs. Welke documenten u kunt gebruiken, hangt mede af van uw nationaliteit. Enkele voorbeelden.

Hebt u de Nederlandse nationaliteit?

Dan kunt u zich identificeren met een geldig rijbewijs, geldig paspoort of een geldige identiteitskaart.

Hebt u de Nederlandse én een andere nationaliteit?

Dan identificeert u zich met een Nederlands document: een geldig paspoort, een geldige identiteitskaart of een geldig rijbewijs.

Hebt u de nationaliteit van een land van de Europese Unie (bv. Spanje of Duitsland) of de Europese Economische Ruimte (bv. Zwitserland)?

Dan identificeert u zich met uw paspoort, identiteitsbewijs of met een EU/EER vreemdelingendocument. Ook kunt u zich onder bepaalde voorwaarden met uw rijbewijs identificeren. Zo moet u in Nederland ingeschreven staan en moet uw foto op uw rijbewijs staan.

Hebt u de nationaliteit van een land buiten de Europese Unie of de Europese Economische Ruimte?

Dan identificeert u zich met een geldig paspoort dan wel een Nederlands vreemdelingendocument.

Laat zien wie u bent met de Nederlandse identiteitskaart

Ziet u ertegenop om altijd een paspoort bij u te dragen? Kies dan voor de Nederlandse identiteitskaart. Die heeft het formaat van een creditcard en past dus heel eenvoudig bij uw andere pasjes in het vakje van uw portemonnee of portefeuille. Met de identiteitskaart kunt u reizen in bijna alle landen van Europa en Turkije. U mag naast een paspoort ook een identiteitskaart bezitten.

U kunt u niet identificeren met allerlei andere pasjes, kaarten of documenten, zoals een openbaarvervoerkaart, collegekaart, bankpas, Pas-65 of zwemabonnement.

6. Hoe komt u aan een geldig identiteitsbewijs?

Een paspoort of identiteitskaart kunt u aanvragen bij de gemeente waar u staat ingeschreven. Daar zijn wél kosten aan verbonden. Voor personen ouder dan 18 jaar kost een Nederlands paspoort in 2017 maximaal € 64,76 en een identiteitskaart € 50,66. Gemeenten mogen ook minder rekenen dan dit maximumbedrag. Als u dat wilt, kunt u een paspoort én een Nederlandse identiteitskaart bezitten, maar het hoeft niet.

Jongeren tot 18 jaar

Jongeren kunnen zich identificeren met een eigen Nederlandse identiteitskaart of paspoort. Ook jongeren mogen een Nederlandse identiteitskaart én een paspoort hebben. Deze bewijzen zijn maximaal vijf jaar geldig. Jongeren mogen niet meer worden bijgeschreven in het paspoort van de ouder(s)/gezaghouder.

Senioren

Senioren moeten ook een geldig identiteitsbewijs kunnen tonen. Ook als ze niet (meer) naar het buitenland reizen of geen auto meer besturen. Een Pas-65 is géén geldig identiteitsbewijs. Voor personen die niet in staat zijn zelf naar de gemeente te gaan voor de aanvraag, bestaan andere mogelijkheden. U kunt deze navragen bij uw gemeente.

7. Paspoort en identiteitskaart, onmisbaar voor het buitenland

Het paspoort en de Nederlandse identiteitskaart zijn niet alleen geldige identiteitsbewijzen in Nederland, maar ook onmisbare reisdocumenten als u naar het buitenland gaat.

In de meeste Europese landen kunt u met de Nederlandse identiteitskaart terecht. Het paspoort geldt in alle landen van de wereld, al worden soms aanvullende eisen gesteld, zoals een visum en een minimum resterende geldigheidsduur bij aankomst of vertrek.

Informeer voor vertrek altijd bij uw reisbureau of de ambassade van het land of u over de juiste documenten beschikt. Beide identiteitsbewijzen zijn tien jaar geldig, als zij na 9 maart 2014 zijn aangevraagd. Daarvoor afgegeven identiteitsbewijzen zijn 5 jaar geldig.

8. Wat moet u doen als u uw identiteitsbewijs kwijt bent?

Als u uw identiteitsbewijs kwijt bent, moet u dit melden bij de politie. Criminelen kunnen namelijk misbruik maken van deze documenten. De politie maakt een proces-verbaal op van uw aangifte van diefstal of melding van vermissing. Dit proces-verbaal hebt u nodig bij het aanvragen van een ander identiteitsbewijs bij de gemeente. Gemeenten kunnen extra kosten in rekening brengen.

Let op: in een aantal gemeenten hoeft u niet eerst naar de politie om aangifte te doen van diefstal of vermissing van uw reisdocument. U kunt direct naar de gemeente om een nieuw paspoort of een nieuwe identiteitskaart aan te vragen. De diefstal of vermissing wordt op dat moment geregistreerd. Informeer bij uw gemeente of u eerst naar de politie moet of niet.

9. Op tijd aanvragen

Hebt u of heeft een van uw gezinsleden van 14 jaar of ouder geen identiteitsbewijs? Ga dan zo snel mogelijk naar uw gemeente en vraag het aan.

Als u een identiteitsbewijs aanvraagt met een spoedprocedure brengt dat extra kosten met zich mee.

Andere identificatieverplichtingen

Er zijn meer situaties waarin u zich op grond van andere wetten moet identificeren. U moet u ook kunnen identificeren bij de notaris en op uw werk voor een goede belastingheffing en ter bestrijding van zwartwerken.

Ook moet volgens de Wegenverkeerswet elke bestuurder van een motorrijtuig op vordering van de politie een rijbewijs kunnen laten zien. Daarnaast mogen politie en marechaussee de identiteit, nationaliteit en verblijfsstatus van iemand controleren om illegale immigratie tegen te gaan.

10. Uw rijbewijs is niet altijd een geldig identiteitsbewijs

Het rijbewijs is een algemeen erkend identiteitsbewijs, maar in situaties waarin gegevens over verblijfsstatus en nationaliteit belangrijk zijn, kunt u zich er niet mee identificeren. Bijvoorbeeld bij de belasting, bij het in dienst treden bij een werkgever en bij het aanvragen van een uitkering. Op het rijbewijs staat namelijk niets over uw nationaliteit en uw verblijfsstatus.

In deze gevallen hebt u een paspoort, identiteitskaart of vreemdelingendocument nodig. In het schema op de volgende pagina kunt u zien in welke situaties u het rijbewijs wel en niet kunt gebruiken.

11. In welke situatie is welk identiteitsbewijs toegestaan?

	Paspoort Identiteitskaart Vreemdelingen- document	Rijbewijs
Bij identiteitscontrole door politie, Marechaussee en toezichthouders	Ja	Ja
Bij de belastingdienst	Ja	alleen als de Belastingdienst dit aangeeft
Bij aanvraag van een burgerservice-nummer	Ja	Nee
Bij het aanvragen van een uitkering	Ja	Nee
Bij in dienst treden bij nieuwe werkgever	Ja	Nee
Op het werk	Ja	Ja
Bij zwartrijden in het openbaar vervoer	Ja	Ja
Bij binnenlands vreemdelingentoezicht	Ja	Nee
Bij het bezoeken van een voetbalwedstrijd	Ja	Ja

12. Hebt u klachten over politie of toezichthouder?

Als u een klacht hebt over het optreden van de politie bij het vragen naar uw identiteitsbewijs, dan kunt u een klacht indienen bij het regiokorps waar de politieambtenaar in dienst is. Elk korps heeft zijn eigen klachtenregeling.

U leest er meer over op de verschillende korpsites, via www.politie.nl.

Hebt u een klacht over een toezichthouder, bijvoorbeeld een reinigingscontroleur, een belastinginspecteur of een inspecteur van bouw- en woningtoezicht, dan kunt u klagen bij de instantie bij wie hij of zij in dienst is. De klachten worden behandeld volgens vaste procedures.

13. Hebt u vragen of wilt u meer informatie?

Meer informatie over dit onderwerp vindt u op de website www.paspoortinformatie.nl

Neem voor meer informatie over de aanvraagprocedure voor een paspoort of identiteitskaart contact op met uw gemeente.

www.rijksoverheid.nl

Alle ministeries hebben gezamenlijk een internetsite, www.rijksoverheid.nl. In het contactformulier op deze site kunt u uw vraag stellen. Op de site vindt u ook informatie en informatiebladen of brochures over veel andere onderwerpen. U kunt ook bellen naar Informatiedienst Rijksoverheid. Het telefoonnummer is 1400 (lokaal tarief). U kunt bellen van maandag tot en met vrijdag van 8.00 uur - 20.00 uur.

Centraal Meldpunt Identiteitsfraude en -fouten (CMI)

Het CMI ondersteunt en adviseert slachtoffers van identiteitsfraude. Telefoon: 088 - 900 10 00 (lokaal tarief)

U kunt bellen van maandag tot en met vrijdag van 8.30 tot 17.00 uur.

Aan de inhoud van dit informatieblad kunt u geen rechten ontleenen.